

Розділ перший

**Тут київський гімназист іде
назустріч небажаній пригоді**

Чорний слід від долоні з розчепіреними пальцями відбився на весь аркуш.

А вільне місце згори займав зроблений друкованими літерами напис, без розділових знаків:

ЗАВТРА 5 ГОДИНА
СПАЛЕНИЙ ДІМ НА ПОДОЛІ ТИ ЗНАЄШ
ПРИНОСИШ 1 ТИСЯЧУ АБО БУДЕ БІДА
ЗАЛИШ У ВЕЛИКІЙ КІМНАТІ МОВЧИ

— Не вийде мовчати, — сказав собі Юрко Туряниця, учень восьмого класу Першої зразкової київської гімназії.

Хлопчина знав, про що казав. Таку записку раніше отримували інші учні. Якби кожен послушався й справді тримав язика за зубами, у Чорної Руки нічого б не вийшло вже з першою жертвою, Колею Моховим. Той, відомий своїм здоровим пофігізмом, відправив послання, як каже Валик Зубко, у бан, тобто — забанив. А вже наступного

дня сталася біда. Ну, не аж таке горе — ніхто не загинув і не скалічився, слава Богу. Але батьки байдужого до попереджень гімназиста дізналися, куди їхній син насправді ходив замість додаткових занять із французької мови.

Ох, і було Моховому вдома!

Ясно, хитрун брав суму, потрібну ніби на репетитора. Сам же йшов у комп'ютерний клуб, куди учням Першої зразкової суворо заборонено ходити, й рубався там на гроші у різні віртуальні іграшки. Коли батьки нагрянули в клуб з поліцією, з'ясувалося: там працював тоталізатор, робили ставки, ставили живі гроші. Коля хоч і грав, та ніколи нічого не вигравав. І саме цей факт розлютив його батька найбільше. Він потім кричав: його син повинен вигравати, має бути лідером навіть у таких змаганнях, бо тоді навіщо вони віддали його до найкращої гімназії Києва. На те Коля заявив зухвало: мовляв, не просив переводити його зі звичайної в зразкову.

— Теж мені — щастя! — розпинався він потім перед Юрком та іншими однокласниками на перерві. — Нічого не можна, не подуй, не плюнь! Вся наука — самі понти!

Хтось із Моховим погоджувався. Хтось — ні. Частині гімназистів з числа зануд справді подобалося вчитися там, де все за правилами й заліз-

на дисципліна. Але не порядки в їхній гімназії неприйнятні. В іншому справа, хіба не ясно.

Чорна Рука погрозу виконав.

Чи — виконала. Чорт його знає, що воно таке: хлопець чи дівчина, чоловік чи жінка. Справжній лиходій із коміксів, явно грається.

Однак лиха завдає справжнього. Моховий потім зізнався — з нього п'ять сотень гривень вимагали. Міг би знайти ці гроші, дати й забути. А так втратив усе, що мав. Зате отримав потужний, зовсім не бажаний для дванадцятирічного хлопця батьківський контроль. Добре, хоч директор гімназії не дізнався — тато мудро вирішив тримати все від нього в таємниці. Бо порядки справді жорсткі й обов'язкові для всіх.

Нема першого попередження, останнього теж. Воно завжди єдине: порушив правила Першої зразкової — вибачення не приймається, терміну випробування не дають. Кру-гом! Кроком руш у звичайну школу.

Юрко, може, й хотів би. Наприклад, у ту, що недалеко від дому, лиш оминути Ботанічний сад — і прийшов. Можна довше поспати, хай на півгодини, та все ж таки.

Коли читаєш під ковдрою з ліхтариком комікси чи детективи, забуваєш про час, засинаєш пізніше, ніж треба хлопчикові його віку, потім

важко розліпити повіки: цілу ніч сняться гонитви й бійки. Щоразу Юрко в таких снах був за крок від перемоги. Або зависав над прірвою, внизу кипить водоспад, над ним — гидкий лиходій, що ось-ось заволодіє світом. Аж раптом дзвонить будильник, потім вмикається мама: «Вставай, вставай!». Ще б півгодинки, ну добре — хвилинок з п'ятнадцять, і дізнався б Юрко, чим усе скінчиться, коли і як він переможе. Та доводилося виповзати зі сну, потім — із ліжка, й понуро плентатися у ванну, яку вже звільнив тато.

Перша зразкова далеченько, вглибині Печерська. Поряд не було зручного виходу з метро, не зупинявся наземний транспорт. Вважалося: якщо тут навчатимуться діти з заможних родин, батьки возитимуть їх автівками. А учні з родин не дуже багатих по добру науку ходитимуть навіть пішки. В цьому керівництво Першої зразкової бачило відголоски давніх українських міських освітянських традицій.

Юрко опинився в дивній ситуації. Його тато, інженер Туряниця, працював у міжнародній компанії, вільно володів трьома мовами — англійською, французькою та польською, — тож їхня родина вважалася заможною. Проте тут підтримували всі давні українські традиції. Тому інженер Туряниця був категорично проти, аби сина